

הצעת מחקר:

רמת דתיות ורקע אקדמי כמנבאים הצלחה בתארים מתקדמים

יהודית חסידה ויצחק טרכטינגוט

- **נושא המחקר:** הקשר בין משתנים דתיים ואקדמיים לבין הצלחה בלימודים בתארים מתקדמים בקרב בוגרות שלמדו בתכניות נפרדות לנשים
- **אוכלוסיית המחקר:** בוגרות תכניות נפרדות לנשים בתואר שני, במוסדות אקדמיים שונים.
- **המשתנים הנבדקים:** השתייכות דתית, רמת דתיות, תפיסות דתיות, מוסד הלימודים בתואר ראשון, ממוצע ציונים בתואר שני ומדד שביעות רצון.
- **שיטת המחקר:** המחקר ייערך בשיטה כמותנית ויתבסס על איסוף שאלונים בקרב סטודנטיות ובוגרות תכניות אקדמיות לנשים בתואר שני.
- **מהלך המחקר:** יועברו שאלונים לכ-100 בוגרות תכניות נפרדות לנשים בתחומי לימוד שונים. השאלון יכלול שאלות הקשורות בשייכות דתית מגזרית, תפיסות דתיות ורמת דתיות. בנוסף לכך השאלון יכלול מוסד לימודים ותכנית לימודים בתואר ראשון וכן משתנים סוציו דמוגרפיים שונים (גיל, מספר ילדים, היקף משרה וכדומה).
הנתונים ינותחו בתוכנת SPSS או STATA, יוצגו נתונים תיאוריים לצד בחינת קשרים וניבוי במודל רב משתני הכולל רגרסיה לניתוח המשתנים המנבאים הישגים בתואר השני. כמו כן יוצגו הסתברויות מנובאות (predicted probabilities), כדי לקבל את ההסתברות להצלחה בלימודים על בסיס משתני המחקר בפיקוח משתני רקע.
- **חשיבות המחקר:** העלייה בשיעור הנשים שרכשו השכלה אקדמית לא פסחה גם על נשים חרדיות בישראל. מחקרים רבים שנעשו בשנים האחרונות מתחקים אחר מגמה זו בחברה החרדית על היבטיה, למשל: בחינת התרחבות ההשכלה האקדמית במגזר החרדי הן מצד שיעור הלומדים והן מצד תחומי הלימוד (מלאך, 2014; רגב, 2016); יחסה של החברה החרדית ללימודים אקדמיים (הלר, 2009); קיומה או היעדר קיומה של רגישות תרבותית במוסדות הלימוד (טרכטינגוט, 2013); בחינת המניעים והשיקולים שהובילו חרדים לפנות ללימודים אקדמיים (רובין ונוביסדייטש, 2017); תפיסות ותחושות של נשים חרדיות הפונות לאקדמיה (ליוש, 2015); השכלה אקדמית וגיל נישואין בקרב נשים חרדיות (חסידה, 2022) ותמורות בשוק העבודה (רגב, 2016). עם זאת, מרבית המחקר מתמקד בהשגת תואר ראשון ומעט מאד ידוע על מידת הצלחתם של חרדים בתארים מתקדמים. יש לשער שעקב המיעוט החרדי בתארים מתקדמים כמו גם העובדה שהלמידה בתארים מתקדמים מתרחשת לרוב בתוך המוסדות האקדמיים ולא בנפרד, לא נצברו מספיק נתונים כדי להבין לעומק את מידת ההצלחה בלימודים אלו ומהם הגורמים העשויים לנבא הצלחה.
- הגורמים להצלחת המגזר החרדי בתארים מתקדמים, חשובים בעבור שדה המחקר כקנה מידה להצלחתו של תהליך האקדמיזציה בחברה החרדית, לניבוי קידום בשוק העבודה וגם בעבור קובעי המדיניות אשר מבקשים לשלב את החברה החרדית בשוק העבודה בתעסוקות

מתגמלות. מחקר זה מבקש לבחון גורמים מנבאי הצלחה בתואר שני בקרב עובדות הוראה, עובדות סוציאליות ועובדות סיעוד מהמגזר החרדי ובפרט להבין כיצד השתייכות דתית, מידת דתיות ומקום הלימודים בתואר ראשון קשורים בהישגי התואר השני. כמרצים במכללת הרצוג, אנו מוצאים נגישות לאוכלוסייה חרדית הלומדת בין כתלי המכללה בתואר שני בחוגים שונים לעובדי הוראה ויש לנו רשת חברתית מספקת כדי לבחון זאת בקרב חוגים אחרים. אנו סבורים שמעבר לתרומת המחקר לידע התיאורטי הנצבר על השגת השכלה אקדמית במגזר החרדי, עשויה להיות תרומה ייחודית למכללה על הבנת עומק של מידת הצלחתן של המורות החרדיות הלומדות במכללה ועל הגורמים המנבאים הצלחה זו. מסקנות המחקר עשויות לשפוך אור על הקשרים השונים בין מאפייני הלומדות להצלחתן ועל דיוק בהפניית משאבים כדי לשפר הצלחה זו ולהגדיל את היקף הלומדות.

בברכה

ד"ר יהודית חסידה

ד"ר יצחק טרכטינגוט

ביבליוגרפיה:

הלר, ש' (2009). תחושת תקווה, נטייה ועמדות של נשים חרדיות הלומדות במסגרת אקדמית. עבודה לשם קבלת תואר מוסמך. אוניברסיטת בן גוריון, באר שבע.

חסידה, י' (2022). אמרי לי מי את ואומר לך מהי השכלתך: על הקשר בין השגת תואר אקדמי וגיל נישואין בקרב נשים בחברה החרדית. סוגיות חברתיות בישראל 31 (2), עמ' 29-52.

טרכטינגוט, י' (2013). רגישות תרבותית – המפתח לשילוב חרדים באקדמיה. מדיניות ציבורית: עיתון לחידושי מדיניות בישראל, 11.

ליוש, ב' (2015). דרכי התמודדות של נשים חרדיות עם שינויים המתחוללים בחברתן בתחומי ההשכלה, התעסוקה והפנאי. חקר החברה החרדית, (3), 26-55.

מלאך, ג' (2014). על טהרת התואר. לימודים אקדמיים במגזר החרדי. מחקרי פלורסהיימר, האוניברסיטה העברית בירושלים.

רגב, א' (2016). אתגרים בהשתלבות חרדים בלימודים אקדמיים. דו"ח מצב המדינה: חברה, כלכלה ומדיניות.

רובין, א' ונוביס – דויטש, נ' (2017). נשים חרדיות באקדמיה: מסורת, מודרנה וחששות מווסתים. מגמות נב, (2), 109-140.